

Vold i Danmark

Data der belyser voldsofres kontakt til sundhedsvæsenet

Udviklingen 1995-2010

Sted for voldsudøvelse, voldsmekanisme og læsioner

i perioden 2006-2010

Indhold

Vold i Danmark	3
Datakilder	5
Dødsårsagsregisteret	5
Landspatientregisteret	5
Ulykkesregisteret	6
Dødsfald betinget af vold	7
Udviklingen i skadestuekontakter for vold.....	10
Sted for voldsudøvelsen	20

Vold i Danmark

I Danmark er der mulighed for at belyse vold mod børn, unge og voksne kvinder og mænd ud fra forskellige slags datakilder.

Inden for de seneste 20-30 år er der i en række befolkningsundersøgelser medtaget oplysninger om voldsudsættelse, fx i de nationale leveårsundersøgelser og helbredsundersøgelser(1-3), og der er gennemført et par undersøgelser, der alene har fokuseret på vold mod kvinder(4;5). Undersøgelserne har belyst forskellige aspekter af volden, herunder bl.a. voldsfres socio-økonomiske baggrund og sammenhænge mellem psyko-sociale faktorer, helbred og vold (6)

Rigspolitiets Offerregister har siden 2002 omfattet data om politirapporteret, personfarlig kriminalitet. Data kan i Kriminalregisteret samkøres med oplysninger om voldsudøver for hver enkelt sag og kan derved belyse en lang række omstændigheder ved politianmeldt vold (7).

Dødsårsagsregisteret indeholder oplysninger om alle dødsfald i Danmark blandt personer med fast bopæl i landet. Dødsfald, der skyldes vold, kan identificeres ud fra døds måde og dødsårsag.

I Landspatientregisteret findes der detaljerede oplysninger om alle kontakter til landets hospitaler inklusive skadestuekontakter og ambulante behandlinger. På basis af registreringer af kontaktårsag og diagnose er det muligt at beskrive hospitalskontakter pga. voldsudsættelse.

De individbaserede data i Offer-, Kriminal-, Dødsårsags- og Landspatientregister kan kombineres, og disse data kan kobles til data i andre befolkningsregistre i Danmarks Statistik. Det er derved muligt at belyse fx risikofaktorer for voldsudsættelse og samfundsmæssige omkostninger af vold i det danske samfund (8-10).

Årligt har omtrent 2.000 kvinder ophold på et af landets kvindekrisecentre, og der er ca. 5.000 kvinder, som søger rådgivning i centrene. Et langt lavere antal mænd er årligt i kontakt med mandekrisecentre pga. voldsudsættelse. Der udgives årligt en statistik om kontakter til kvindekrisecentrene (11). Men data i denne statistik er indtil videre ikke analyseret i forhold til de andre datakilder om vold mod kvinder, idet CPR-numre ikke har været gjort tilgængelige af krisecentrene.

De danske nationale handlingsplaner, 2002-2004 og 2005-2008 og den nyeste strategi 2010 til bekæmpelse af vold i nære relationer forudsætter en solid viden om omfanget og karakteren af vold mod kvinder og mænd og herunder følgerne af volden. Siden starten af 2000-tallet har Statens Institut for Folkesundhed som led i Regeringens indsats mod volden

ud fra ovenstående datakilder beskrevet udviklingen i volden samt voldsorfes og voldsudøveres profil (3;8-10;12-14).

Aktuelle data om voldsudsættelse

Der kan være behov for at kunne følge udviklingen i vold mere tæt, end det er muligt ud fra de omfattende analyser, der har været basis for afrapporteringerne i 2004 og 2007 af vold mod kvinder og mænd.

Rigspolitiet varetager den løbende registrering af politianmeldelser og dataoverførelsen til Kriminalregister og Offerregister i Danmarks Statistik, som kvartalsvist publicerer data om de forskellige straffelovsovertrædelser. Denne statistik er tilgængelig for alle på Danmarks Statistisk hjemmeside:

<http://www.statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1024>.

I modsætning hertil, publiceres der ikke løbende nogen sygehusstatistik til at belyse udviklingen i den vold, der har medført skadestuekontakt. Dødsårsagsstatistikken udgives med års forsinkelse, og den rummer ikke detaljerede oplysninger om dødsfald betinget af vold.

Formålet med nærværende præsentation er derfor at supplere den tilgængelige 'volds-statistik' med aktuelle data om hospitalskontakter, som følge af voldsudsættelse.

I denne første sammenfatning beskrives udviklingen i perioden 1995-2005 og for perioden 2006-2010 præsenteres mere detaljerede data om sted for voldsudøvelse, voldsmechanisme og hvilke læsioner, som volden har medført.

Begrænsninger i data

Det er velkendt, at volden i samfundet ikke kan beskrives ud fra registerdata, alene. Generelt er det de mere alvorlige former for fysisk vold, som politianmeldes eller fører til en skadestuekontakt. Det såkaldte 'mørketal' dvs. den vold, der ikke kommer til myndigheders kendskab, kan kun beskrives ud fra spørgeskemaundersøgelser. Den selv-rapporterede vold omfatter både lettere og grovere fysisk vold, og rapporteringen afspejler den interviewedes egen vurdering af forskellige hændelser og vil derved være påvirket af køn, alder, sociale omstændigheder og kulturelle forhold.

Registerdata er også påvirket af faktorer, der ikke direkte har relation til volden. En stigning i omfanget af skadestuekontakter pga. vold kan helt eller delvist være betinget af ændringer i samfundets opfattelse af partnervold som enten en privat sag eller et overgreb, der ikke tolereres af samfundet. Det vil kunne have indflydelse på den enkelte persons tilbøjelighed til korrekt at angive årsagen til de skader, der er anledningen til skadestuekontakten. Det vil påvirke registreringen af skadestuekontakter, som enten ulykke eller vold.

Tilsvarende kan offentlighedens og dermed politiets indstilling til husspektakler og anden vold i hjemmet have betydning for voldsudsattes tilbøjelighed til at politianmelde. Det vil influere på en vurdering af udviklingen i vold alene ud fra Kriminalstatistikken.

Datakilder

Vi har umiddelbart adgang til at beskrive voldsudviklingen blandt mænd og kvinder og i forskellige aldersgrupper og geografiske områder ud fra to nationale sundhedsregistre; Dødsårsagsregisteret og Landspatientregisteret. Derudover er der indtil 2010 blevet registreret detaljerede oplysninger om skadestuekontakter til fire forskellige hospitaler, og disse data findes i Ulykkesregisteret. Der er her medtaget data dækkende perioden 1995 til 2009.

Dødsårsagsregisteret

Den danske dødsårsagsstatistik omfatter alle dødsfald, der er indtruffet her i landet blandt personer med fast bopæl i landet. Statistikken dannes ud fra oplysninger på dødsattesten, der udstedes ved ethvert dødsfald. Attesten giver oplysning om dødsårsag, dvs. om dødsfaldet skyldes sygdom (alderdom), ulykke, selvmord eller vold (drab) – og om dødsårsagen, dvs. den sygdom eller skade, der har medført døden, samt evt. tilgrundliggende sygdomme.

Sundhedsstyrelsen publicerer årligt en dødsårsagsstatistik opdelt på hovedgrupper af dødsårsager (http://www.sst.dk/Informatik_og_sundhedsdata). Der publiceres ikke detaljerede data i denne dødsårsagsstatistik, som fx en opdeling af dødsfaldene på forskellige kategorier af voldskade, som skud, stump vold, vold med skarp genstand.

Dødsårsagsregisterets oplysninger om drabstal svarer ikke fuldstændig til det drabstal, som politiet opgiver. Det skyldes, at dødsattesten udfyldes på et tidspunkt, hvor der endnu ikke er gennemført en retssag mod en evt. sigtet, og i en række tilfælde vil der ikke blive rejst sigtelse for overlagt drab, men muligvis for uagtsom vold med døden til følge.

Landspatientregisteret

Registeret blev etableret i 1977 primært med henblik på planlægning af sygehusydelse, overvågning af sygehusbrugen og medicinalstatistik, dvs. overordnede administrative data om indlagte patienters alder, køn, bopælskommune og årsag til undersøgelse og/eller behandling. Siden 1995 omfatter registeret også alle ambulante, deldøgns og skadestuekontakter. Registeret opdateres månedligt via elektronisk indberetning fra de enkelte skadestuer og sygehusafdelinger. Sundhedsstyrelsen har ansvar for registeret.

Sygehus- eller skadestuekontakter registreres med en **kontaktårsagskode**, som angiver om kontakten skyldtes sygdom, ulykke, vold, selvskaade eller følger af skader. Såfremt en skade er årsagen til sygehuskontakten skal der også registreres oplysninger om, hvor skaden er opstået, dvs. **skadesstedet**, fx bolig, om hvordan skaden er opstået, og om **skadesmekanismen** (slag, forbrænding etc.). Skader/læsioner registreres med specifikke **koder**, der angiver, hvor på kroppen skaden er lokaliseret, og som også beskriver skadens art, fx blodudtrædning, brud eller snitsår.

Identifikation af sygehuskontakter pga. vold forudsætter en præcis registrering af kontaktårsagskoden. Det kræver, at skadestuesekretæren indhenter tilstrækkelige oplysninger fra patienten om skadens opståelsesmåde, og at patienten ved ankomsten til skadestuen selv oplyser, at en voldsudsættelse er den grundlæggende årsag til skadestuekontakten.

Det er sandsynligt, at der både er en underrapportering og en underregistrering af disse kontakter. Dels spørger skadestuesekretærer ikke ind til vold, dels er det erfaringen at en del patienter undlader at omtale vold som årsag til skadestuekontakten. Omfanget af underrapportering af voldstilfældene på skadestuer er ikke kendt.

Ulykkesregisteret

I en 19-årig periode fra 1990 til 2009 er der fra primært fem siden fire skadestuer i Danmark blevet indsamlet detaljerede oplysninger om hjemme-fritidsulykker og der er ud fra skadesedler registreret en række supplerende oplysninger om kontakter pga. selvskade og vold. Der indgår bl.a. tekstfiler, der beskriver voldshandlingen, og som i nogen grad kan belyse relationen mellem skadelidte og skadevolder.

Disse data vil indgå i en senere afrapportering af skadestuekontakter pga. voldsudsættelse.

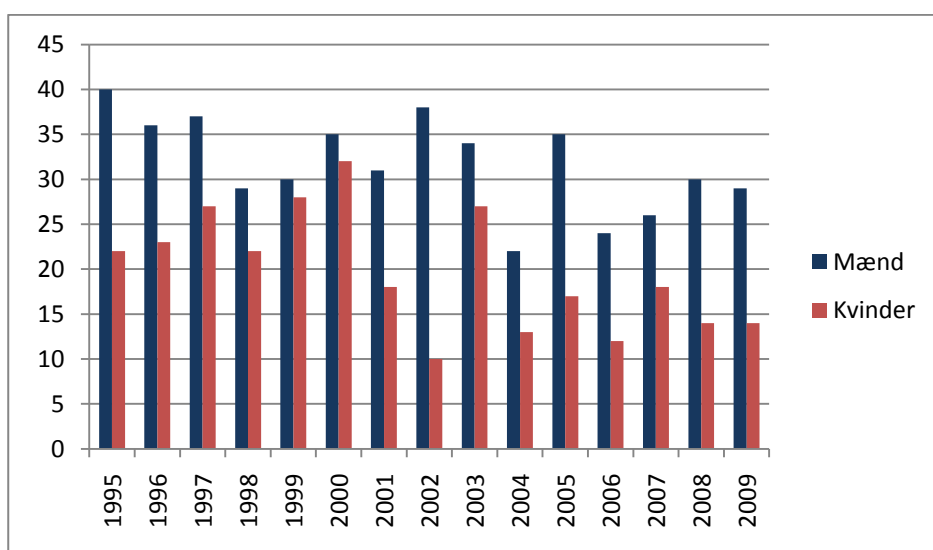
Dødsfald betinget af vold

Det årlige antal dødsfald som følge af vold (drab) har i perioden 1995 til 2009 varieret mellem 35 og 67 om året med særlig stor variation blandt kvinder fra 10 dødsfald i 2002 til 32 i 2000 (Tabel 1). Den årlige variation er visualiseret i Figur 1, der viser tendensen til et fald i dødsfald blandt kvinder over den 15-årige perioder.

Tabel 1. Årligt antal dødsfald som følge af vold blandt mænd og kvinder, 1995-2009

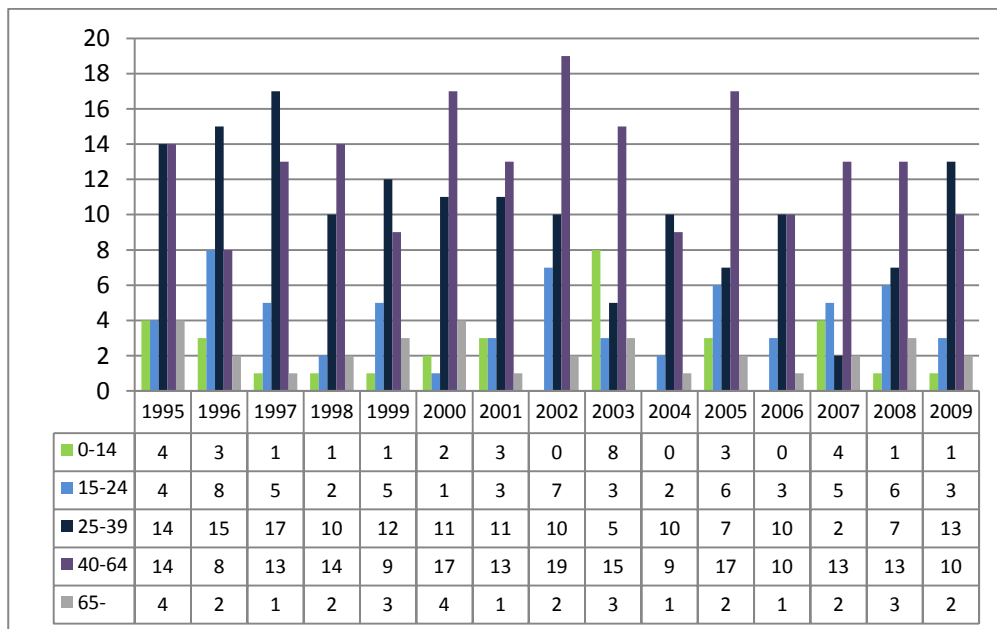
Årstal	Mænd	Kvinder	Total
1995	40	22	62
1996	36	23	59
1997	37	27	64
1998	29	22	51
1999	30	28	58
2000	35	32	67
2001	31	18	49
2002	38	10	48
2003	34	27	61
2004	22	13	35
2005	35	17	52
2006	24	12	36
2007	26	18	44
2008	30	14	44
2009	29	14	43

Figur 1. Udviklingen i dødsfald pga. vold blandt mænd og kvinder, 1995-2009

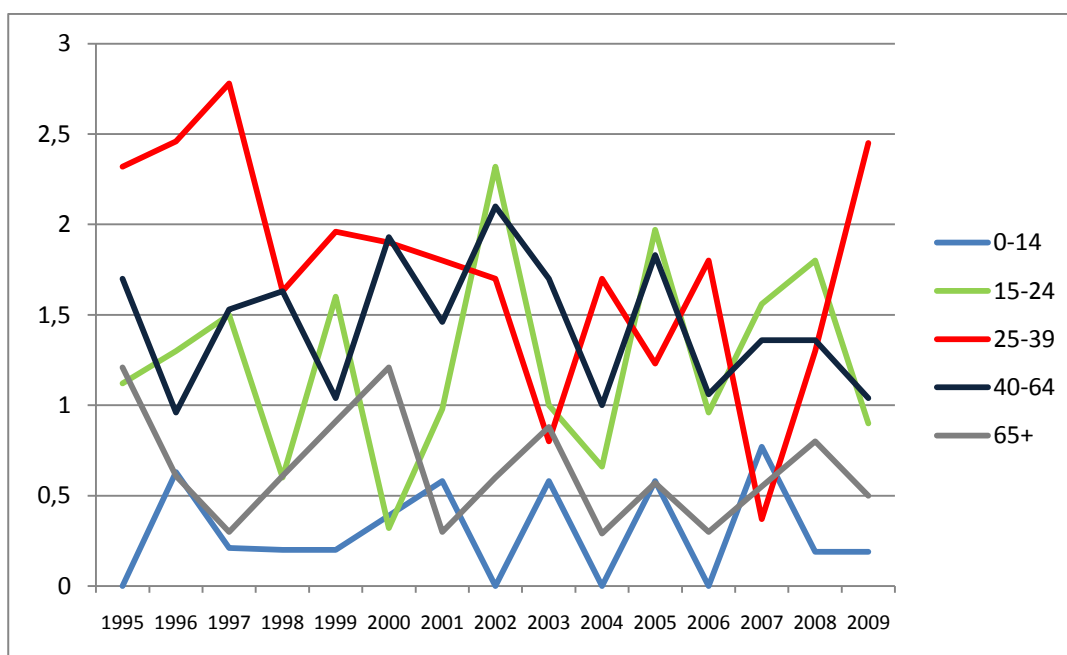
Blandt mænd er der i aldersgrupperne 25-39-årige og 45-64. Der er naturligvis også en betydelig årlig variation i antal dødsfald pga. vold

Figur 2. Udviklingen i årligt antal dødsfald ved vold/drab blandt mænd på aldersgrupper, 1995-2009

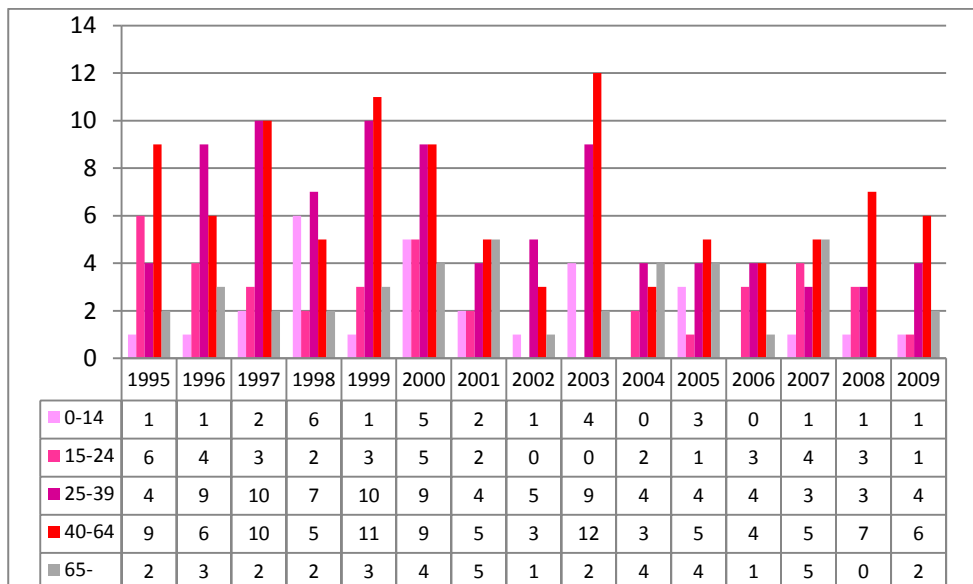
Dødeligheden angivet som antal dødsfald pr. 100.000 mænd i de forskellige aldersgrupper viser ikke noget entydigt mønster, der er stor variation de enkelte år i mellem (Figur 3).

Figur 3. Dødelighed ved drab/vold blandt mænd, rate pr. 100.000, 1995-2009

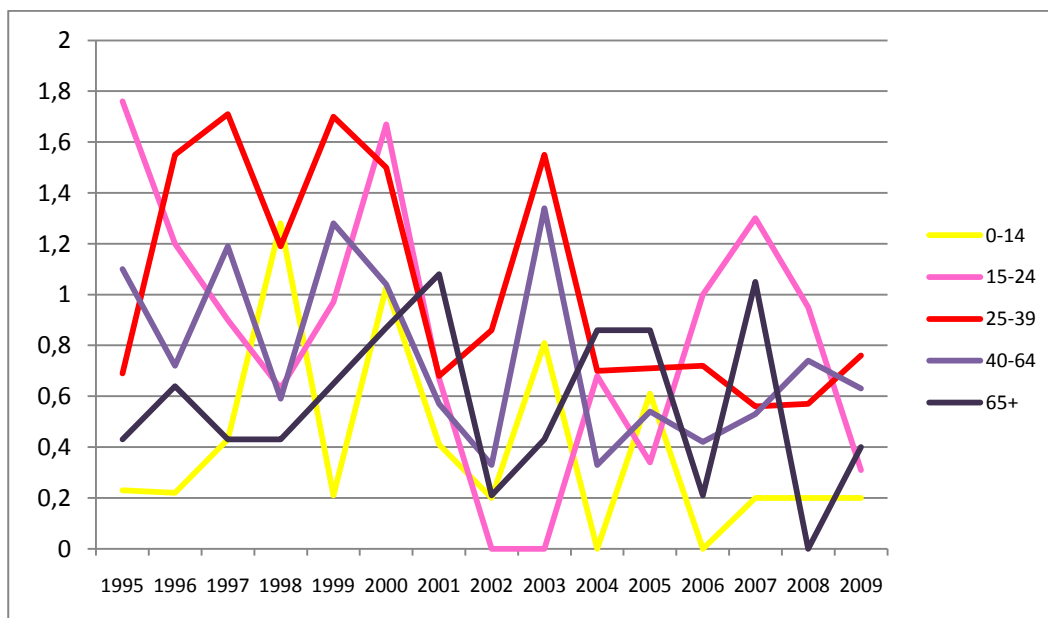

Blandt kvinder har der maksimalt været 28 dødsfald pga. vold årligt, og der er i alle aldersgrupper en betydelig variation i antal dødsfald fra det ene år til det andet.

Figur 4. Udviklingen i årligt antal dødsfald ved vold/drab blandt kvinder på aldersgrupper, 1995-2009

Figur 5. Dødelighed blandt kvinder, rate pr. 100.000, 1995-2009

Dødeligheden er lavere for kvinder end mænd i alle aldersgrupper, og tilsvarende som for mænd er der meget store udsving fra år til år, dvs. i rate pr. 100.000 kvinder, i de enkelte aldersgrupper, men i de fleste år med den højeste dødelighed blandt 15-24-årige og 25-39-årige.

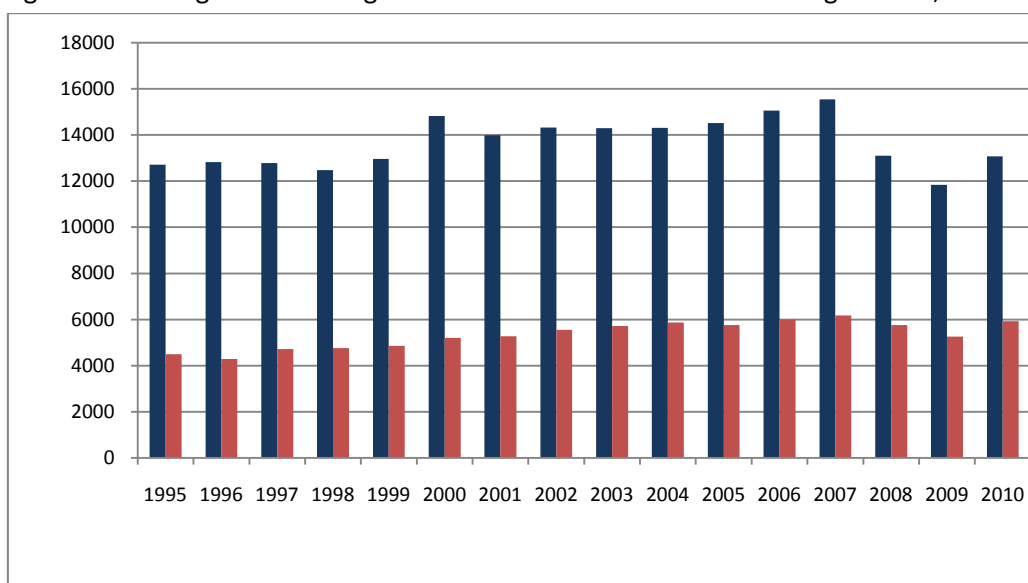
Udviklingen i skadestuekontakter for vold

I perioden, 1995-2007, steg det årlige antal skadestuekontakter pga. vold blandt mænd fra ca. 12.700 til knap 15.550 og blandt kvinder fra knap 4.500 til ca. 6.170 – en stigning på henholdsvis 22 pct. og 36 pct. Som det fremgår af Figur 1 er der i 2008, 2009 og 2010 et fald i forhold til tidligere periode i årligt antal skadestuekontakter registreret som betinget af voldsudsættelse. For mænd er der 24 pct. færre kontakter i 2009 end i 2007 og for kvinder 31 pct. færre.

Tabel 2: Antal skadestuekontakter per år:

	Mænd	Kvinder
1995	12710	4496
1996	12816	4294
1997	12781	4714
1998	12469	4757
1999	12960	4865
2000	14814	5208
2001	13988	5274
2002	14314	5553
2003	14288	5712
2004	14300	5873
2005	14520	5758
2006	15060	5998
2007	15542	6172
2008	13094	5757
2009	11840	5262
2010	13066	5924

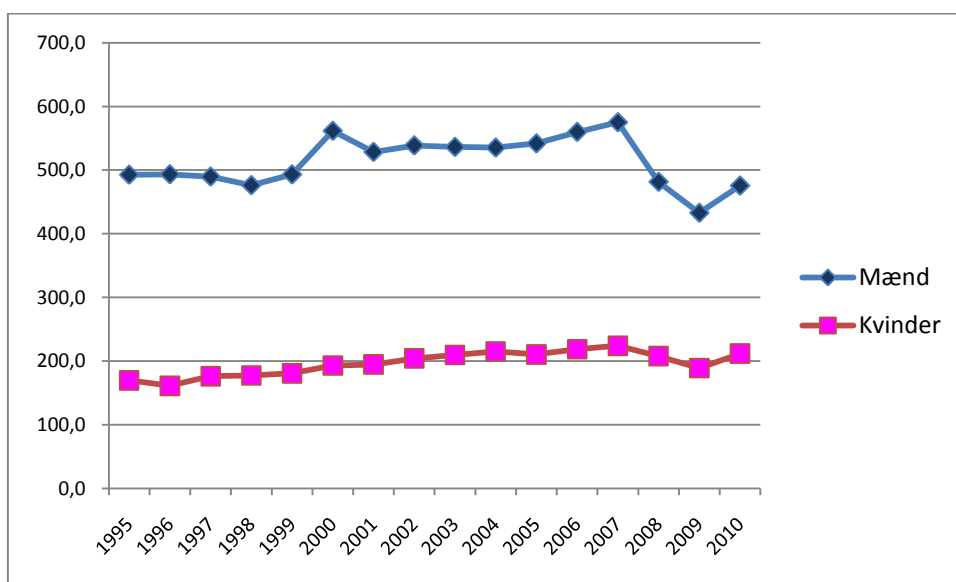
Figur 6. Udviklingen i antal årlige skadestuekontakter blandt mænd og kvinder, 1995-2010.

Hyppigheden (incidens) af skadestuekontakter blandt mænd og kvinder

Det ses af Figur 7, at den beskrevne udvikling med et fald i skadestuekontakter fra 2007 til 2009 især gælder for mænd, mens hyppigheden af kontakter kun er faldet lidt blandt kvinder, når udviklingen vurderes i forhold til antal kontakter pr. 100.000 mænd henholdsvis kvinder.

Figur 7. Årlige incidens af skadestuekontakter pga vold, rate pr. 100.000, 1995-2010

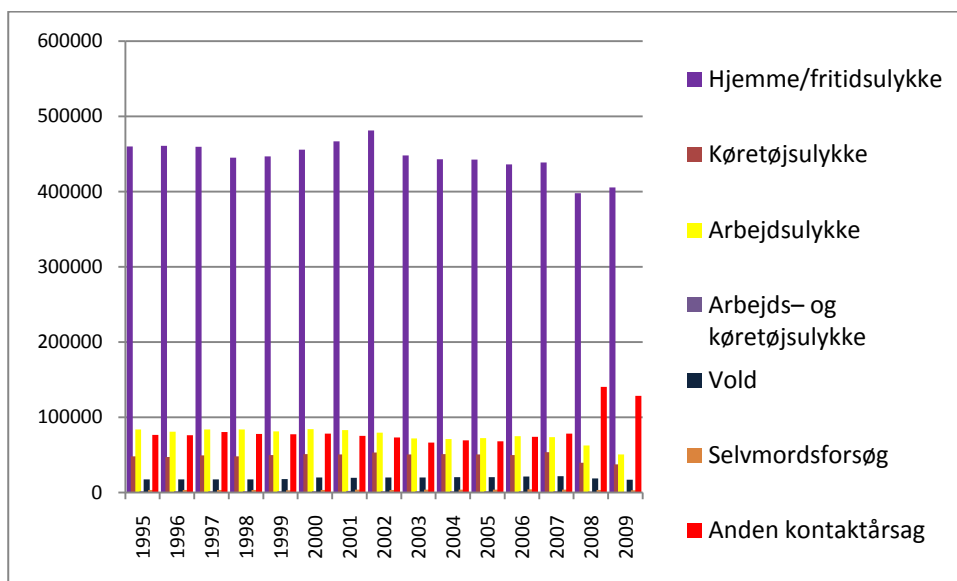
Hvordan kan faldet i skadestuekontakter pga. vold forklares?

Inden for de seneste 2-3 år er der, som vist i de foregående tabeller og figurer, et betydeligt fald i skadestuekontakter som er registreret med kontaktårsag, vold, dvs. som betinget af voldsudsættelse.

For at vurdere, hvorvidt dette er en følge af en reel nedgang i vold – eller er betinget af en registreringsændring, har vi vurderet udviklingen i alle kontakter til skadestuer pga. skader (akutte læsioner eller følger af læsioner) i perioden 1995-2009. Data er udtrukket fra Ulykkesregisteret, der rummer mere specificerede data om type af ulykker end Landspatientregisteret, men som i store træk er helt overensstemmende med Landspatientregisterets kategorisering af kontaktårsag, som ulykke, vold, selvska-
de/selv mordshandling og anden kontaktårsag ved skade.

Figur 7A viser, at der i 2008 og 2009 er en omtrent fordobling i kontakter, der er registreret som 'anden kontaktårsag' og et tilsvarende samlet fald i kontakter registreret som ulykker eller vold. Der er således tale om en ændring i registreringskriterier (eller mangel på overholdelse af kriterier) – og ikke en reel nedgang i skadestuekontakter pga. voldsudsættelse.

Figur 7A

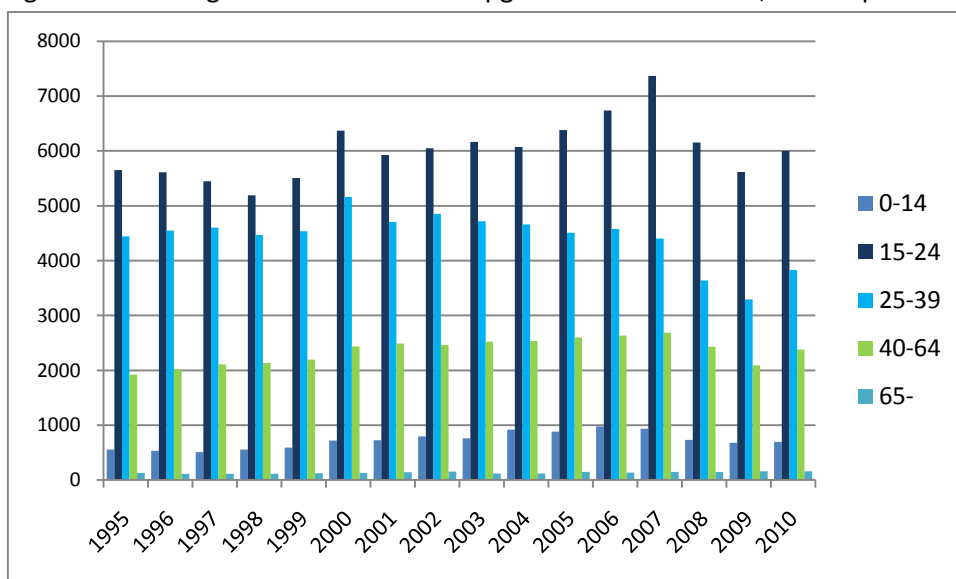
Udviklingen i skadestuekontakter blandt børn, unge og voksne

For mænd og kvinder samlet gælder det, at der er flest skadestuekontakter blandt unge og færrest blandt 65-årige og ældre (Figur 2). Det er også i aldersgruppen 15-24 år, at der er den største stigning i skadestuekontakter i perioden indtil 2008, mens der er et fald i aldersgruppen 25-39 år.

Tabel 3. Antal årlige skadestuekontakter blandt mænd fordelt på aldersgrupper, 1995-2010

Årstal	0-14	15-24	25-39	40-64	65-
1995	558	5653	4446	1921	132
1996	532	5610	4548	2013	113
1997	512	5446	4600	2109	114
1998	557	5193	4469	2135	115
1999	591	5508	4536	2199	126
2000	718	6368	5163	2434	131
2001	723	5926	4707	2491	141
2002	796	6046	4853	2467	152
2003	763	6166	4719	2522	118
2004	917	6071	4659	2537	116
2005	886	6383	4506	2597	148
2006	976	6735	4577	2637	135
2007	936	7370	4401	2689	146
2008	731	6151	3639	2427	146
2009	679	5614	3296	2093	158
2010	694	6003	3833	2379	157

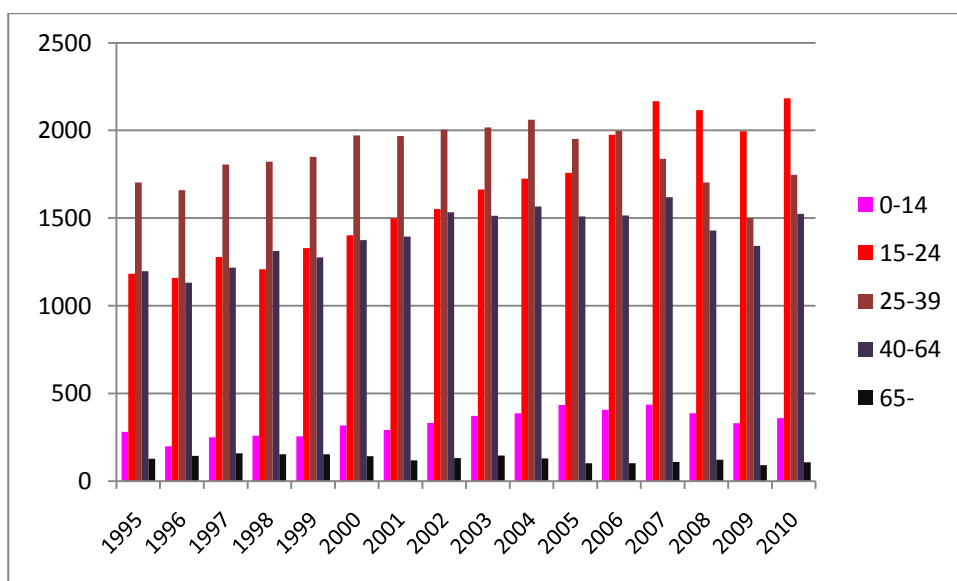
Figur 8. Antal årlige skadestuekontakter pga. vold blandt mænd, fordelt på aldersgrupper, 1995-2010

Tabel 4. Antal årlige skadestuekontakter blandt kvinder fordelt på aldersgrupper, 1995-2010

Årstal	0-14	15-24	25-39	40-64	65-
1995	282	1183	1704	1198	129
1996	199	1159	1659	1133	144
1997	251	1279	1806	1218	160
1998	260	1209	1822	1312	154
1999	257	1329	1849	1277	153
2000	318	1402	1971	1374	143
2001	293	1499	1968	1395	119
2002	333	1551	2004	1533	132
2003	372	1663	2018	1513	146
2004	388	1726	2061	1567	131
2005	435	1759	1951	1510	103
2006	407	1975	1998	1516	102
2007	436	2167	1839	1620	110
2008	387	2115	1704	1429	122
2009	331	1996	1501	1342	92
2010	361	2184	1747	1524	108

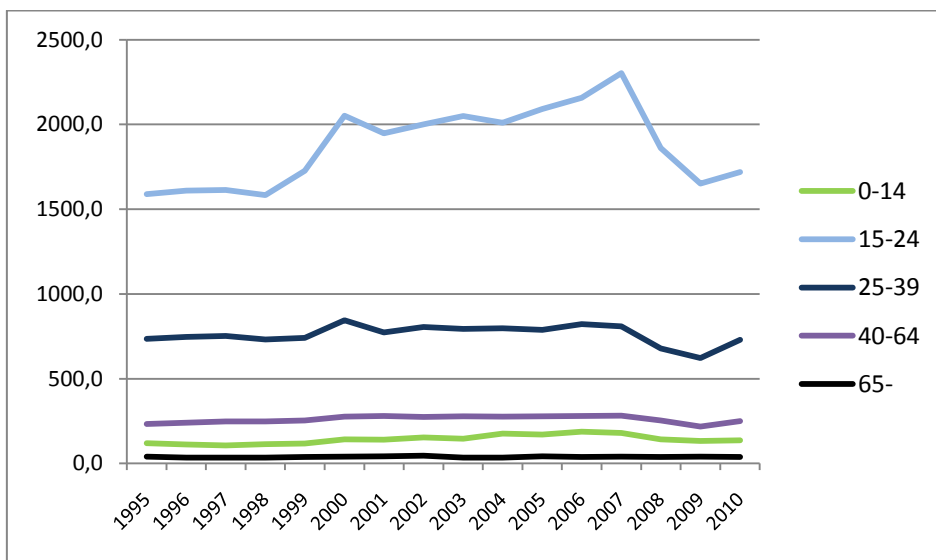
Figur 9. Antal årlige skadestuekontakter blandt kvinder, fordelt på aldersgrupper, 1995-2010

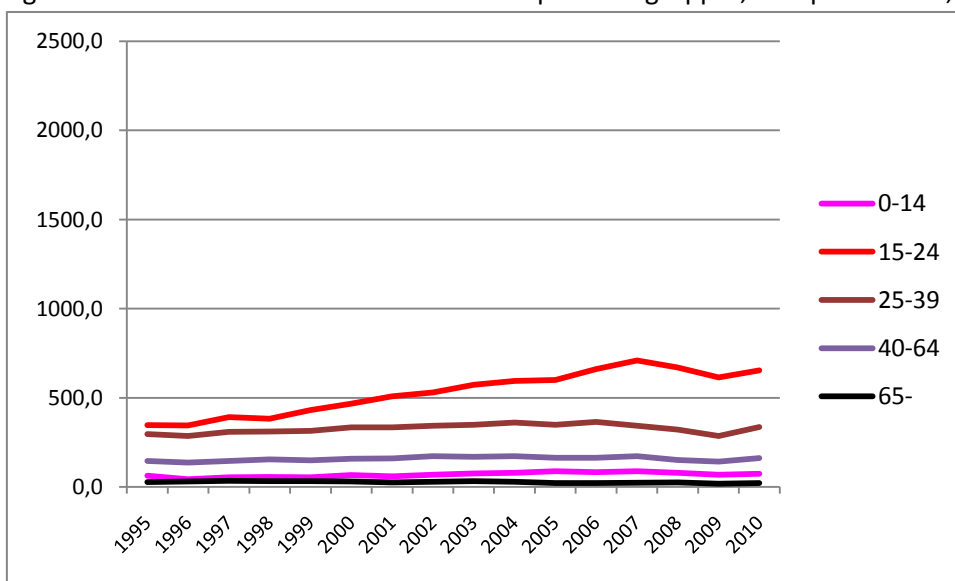
Det er først og fremmest udviklingen i skadestuekontakter blandt unge mænd, 15-24 år, der betinger stigningen i perioden frem til 2007, som det fremgår af Tabel 3 og Figur 8 sammenholdt med Tabel 4 og Figur 9. I modsætning til udviklingen blandt mænd stagnerede antallet af skadestuekontakter blandt de 25-39-årige kvinder i perioden 2000-2007, mens der var en fortsat stigning blandt de 15-24-årige.

Dette belyses i nedenstående figur 10 og 11 og tabellerne 5 og 6, angivet som årligt antal skadestuekontakter pr. 100.000 i de enkelte aldersgrupper. Hyppigheden af skadestuekontakter er højst blandt 16-24-årige mænd, knap tre gange større end blandt de 25-39-årige og mere end ti gange større end blandt drengebørn. Figurerne viser også de store kønsforskelle i rater.

Figur 10. Incidens af skadestuekontakter pga. vold blandt mænd på aldersgrupper, rate pr. 100.000, 1995-2010

Figur 11. Skadestuekontakter blandt kvinder på aldersgrupper, rate pr. 100.000, 1995-2010

Tabel 5. Incidenstal, mænd. Angivet som antal skadestuekontakter pga. vold pr. 100.000, i aldersgrupper

Årstal	0-14	15-24	25-39	40-64	65-
1995	120,1	1589,2	735,7	232,7	40,1
1996	111,9	1610,4	747,2	240,3	34,4
1997	105,7	1613,3	751,9	248,6	34,8
1998	113,2	1584,2	730,6	248,4	35,1
1999	118,3	1726,1	741,3	253,0	38,3
2000	141,7	2051,1	844,6	276,9	39,6
2001	141,0	1947,2	773,4	280,3	42,4
2002	153,9	2000,7	804,9	274,4	45,2
2003	146,7	2049,6	793,2	277,5	34,7
2004	175,9	2010,7	798,3	275,7	33,6
2005	170,1	2091,2	788,6	278,8	42,2
2006	187,9	2158,3	821,9	279,3	37,7
2007	180,8	2302,7	809,0	281,8	39,8
2008	141,6	1861,6	678,4	253,2	38,6
2009	131,9	1650,5	621,1	218,4	40,3
2010	135,7	1719,2	729,7	249,5	38,4

Der er ikke tilsvarende aldersforskelle i hyppighed af skadestuekontakter blandt kvinder. Som Tabel 6 og Figur 11 viser, er hyppigheden højst blandt 15-24-årige kvinder, tilsvarende som for mænd; men i starten af perioden kun lidt større end blandt 25-39-årige kvinder og mens hyppigheden falder i denne aldersgruppe, er der bortset fra 2008 og 2009 en fortsat stigning i hyppighed blandt de yngre kvinder.

Tabel 6. Incidens af skadestuekontakter blandt kvinder, 1995-2010

Årstal	0-14	15-24	25-39	40-64	65-
1995	63,7	346,1	295,9	146,2	27,5
1996	44,0	345,2	286,0	136,5	30,9
1997	54,6	392,0	309,3	145,1	34,4
1998	55,7	381,8	311,0	154,4	33,3
1999	54,2	430,4	314,7	148,7	33,2
2000	66,1	466,3	334,5	158,4	31,0
2001	60,2	508,5	334,3	159,1	25,8
2002	67,8	529,8	342,7	172,8	28,6
2003	75,3	572,3	348,5	168,7	31,6
2004	78,3	593,9	361,3	172,6	28,2
2005	87,7	600,5	347,9	164,2	22,0
2006	82,3	661,6	364,5	162,7	21,6
2007	88,4	708,8	342,4	172,0	23,1
2008	78,7	670,3	321,6	151,0	25,1
2009	67,6	614,4	285,5	141,9	18,5
2010	74,2	654,5	335,1	161,5	21,2

Regionale forskelle i skadestuekontakter

Vi har analyseret omfanget af skadestuekontakter pga. vold blandt mænd og kvinder i forhold til deres bopælskommune og også i forhold til om bopælskommunen er i en af de tre storbyer, København, Odense eller Aarhus.

Tabel 7 lister hyppigheden af skadestuekontakter fordelt på kommunerne, angivet som rater, antal skadestuer pr. 100.000 mænd henholdsvis kvinder i de enkelte kommuner. Kommuner, hvor der er registreret en forholdsvis høj rate er angivet med grønt. Kommuner på Københavns Vestegn, dvs. fx Brøndby, Glostrup og Albertslund har en forholdsvis høj hyppighed både blandt mænd og kvinder. Hyppigheden er højere i København og Odense i Aarhus, en i alle tre storbyer høj i forhold til øvrige kommuner, og dermed på landsbasis.

Tallene skal dog tages med betydeligt forbehold, idet sammenligninger på tværs af kommuner vil være påvirkede af en mulig stor forskel i registreringen af skadestuekontakter på de områdehospitaler, der betjener kommunerne. I 2010 er der tillige en række forskelle i organisationen af akut tilbud, såsom skadestuer, regionerne i mellem.

Tabel 6. Hyppigheden af skadestuekontakter i kommunerne, Rate antal pr. 100.000 i 2010.

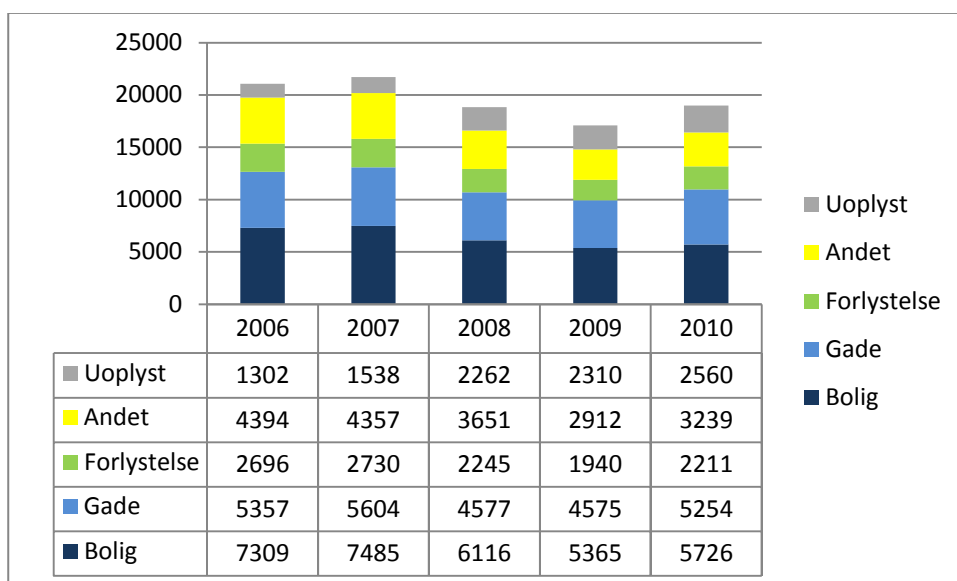
Kommune	Rate pr. 100.000			Lejre	300	89	194
	M	K	Alle				
København	808	338	570	Lolland	329	137	233
Frederiksberg	641	266	443	Næstved	494	244	367
Ballerup	398	247	321	Guldborgsund	331	212	271
Brøndby	878	369	617	Vordingborg	298	132	214
Dragør	482	100	285	Bornholm	342	197	269
Gentofte	238	74	151	Middelfart	310	148	228
Gladsaxe	418	155	284	Assens	320	172	246
Glostrup	899	376	632	Faaborg-Midtfyn	370	150	260
Herlev	526	356	438	Kerteminde	425	167	295
Albertslund	848	475	661	Nyborg	383	176	278
Hvidovre	577	295	433	Odense	784	274	524
Høje-Taastrup	638	347	492	Svendborg	640	236	436
Lyngby-Taarbæk	227	59	140	Nordfyns	422	137	281
Rødovre	557	262	405	Langeland	401	193	297
Ishøj	937	327	631	Ærø	119	0	60
Tårnby	755	423	584	Haderslev	410	191	300
Vallensbæk	549	237	392	Billund	303	130	217
Furesø	216	122	167	Sønderborg	337	123	229
Allerød	169	138	153	Tønder	407	156	282
Fredensborg	502	202	347	Esbjerg	735	359	547
Helsingør	598	348	470	Fanø	189	121	154
Hillerød	331	225	277	Varde	321	140	232
Hørsholm	278	116	192	Vejen	336	184	261
Rudersdal	152	96	123	Aabenraa	495	239	367
Egedal	271	115	192	Fredericia	711	331	521
Frederikssund	427	219	322	Horsens	454	236	345
Greve	340	218	278	Kolding	591	284	437
Køge	537	245	390	Vejle	577	289	432
Halsnæs	471	237	353	Herning	151	56	104
Roskilde	374	196	284	Holstebro	98	24	61
Solrød	310	180	244	Lemvig	63	0	32
Gribskov	383	166	274	Struer	98	27	63
Odsherred	389	188	288	Syddjurs	275	96	185
Holbæk	458	267	361	Norrdjurs	349	233	291
Faxe	327	159	243	Favrskov	250	99	176
Kalundborg	300	203	252	Odder	268	100	183
Ringsted	302	243	272	Randers	498	283	390
Slagelse	583	275	428	Silkeborg	240	97	168
Stevns	444	193	319	Samsø	257	148	202
Sorø	537	236	386	Skanderborg	265	90	177
				Aarhus	700	300	497

Ikast-Brande	210	60	136
Ringkøbing-Skjern	88	31	60
Hedensted	352	154	254
Morsø	27	28	28
Skive	279	109	195
Thisted	39	0	20
Viborg	455	174	315
Brønderslev	155	62	109
Frederikshavn	36	10	23
Vesthimmerlands	176	74	126
Læsø	0	0	0
Rebild	170	63	118
Mariagerfjord	306	148	228
Jammerbugt	228	94	162
Aalborg	434	166	300
Hjørring	36	15	25

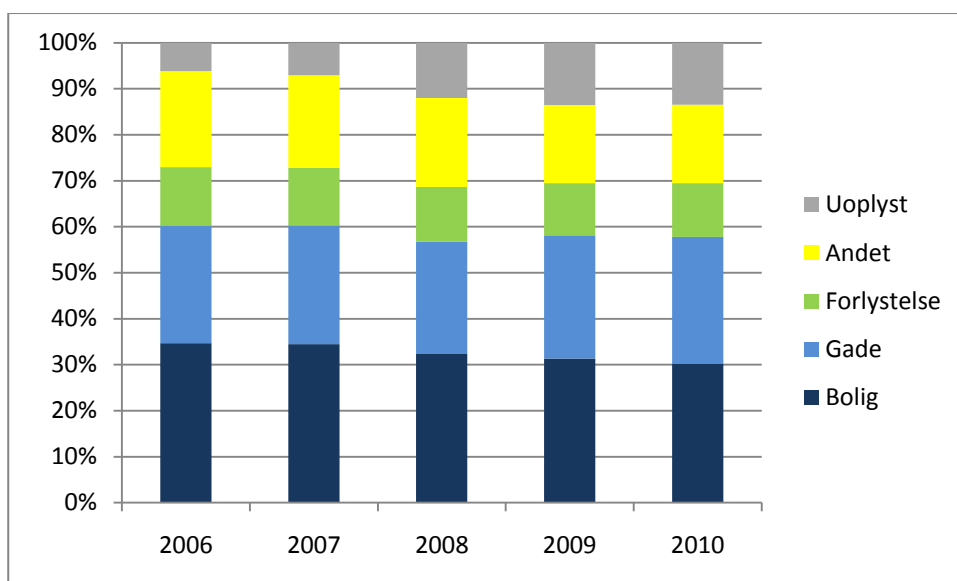
Sted for voldsudøvelsen

Ved enhver kontakt pga en skade (læsion) til landets skadestuer skal sekretæren registrere, hvor skaden er opstået. Der er derved oplysninger – i de fleste tilfælde – som gør det muligt at vurdere udviklingen i fx vold i hjemmet. I perioden 2006-2010 er der en stigning i andelen af skadestuekontakter, hvor sted for voldsudøvelsen ikke er registreret i Landspatientregisteret. For mænd og kvinder samlet er der også et fald i andelen registreret som bopæl (Figur 12).

Figur 12. Samlet antal skadestuebesøg pga vold fordelt på angivne sted for voldsudøvelsen, 2006-2010.

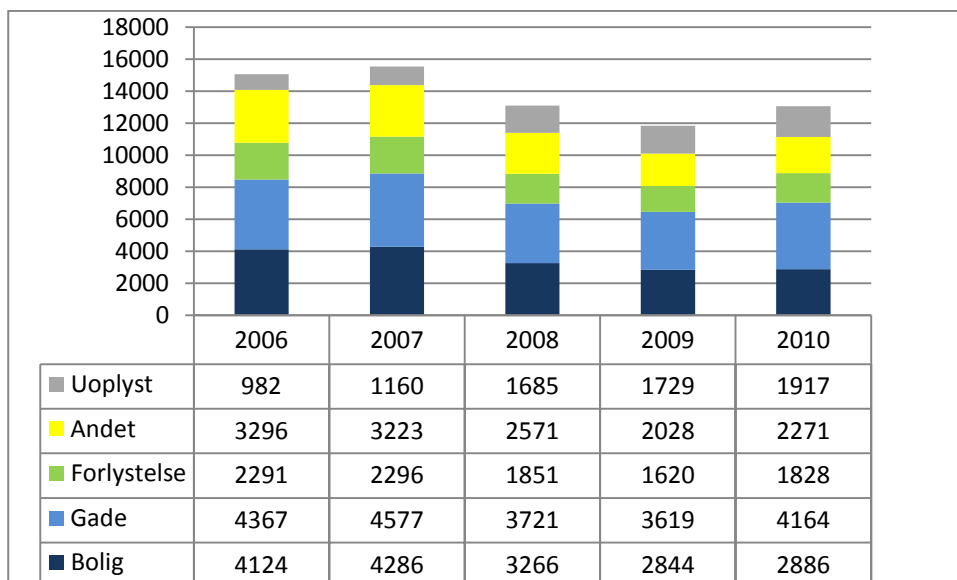

Figur 12 A. Procentvis fordeling af sted for voldsudøvelse, 2006-2010

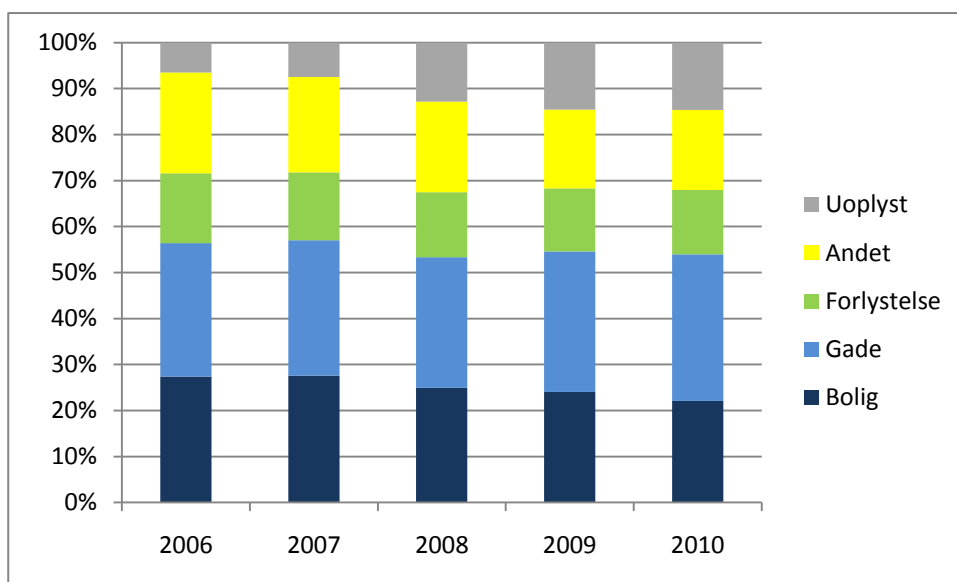

Mænd udsættes oftere for vold på offentlige områder i modsætning til kvinder, hvor boligen hyppigst er registreret som sted for voldsudøvelsen. Således er vold mod mænd i ca. hver fjerde tilfælde begået i bolig mod i ca. halvdelen af tilfælde blandt kvinder (Figur 13, 13A og 14, 14A).

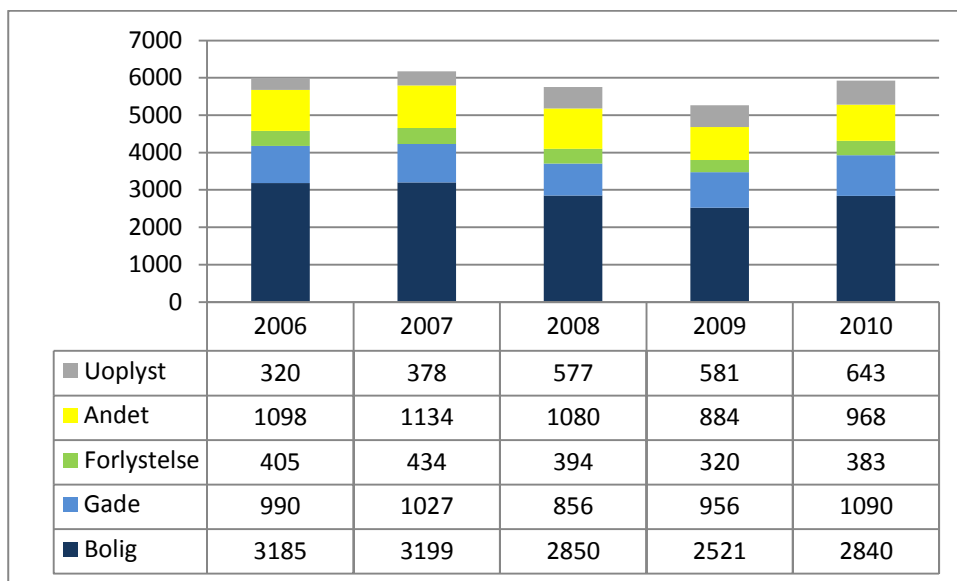
Figur 13. Antal skadestuebesøg pga vold blandt mænd fordelt på sted for voldsudøvelsen, 2006-2010

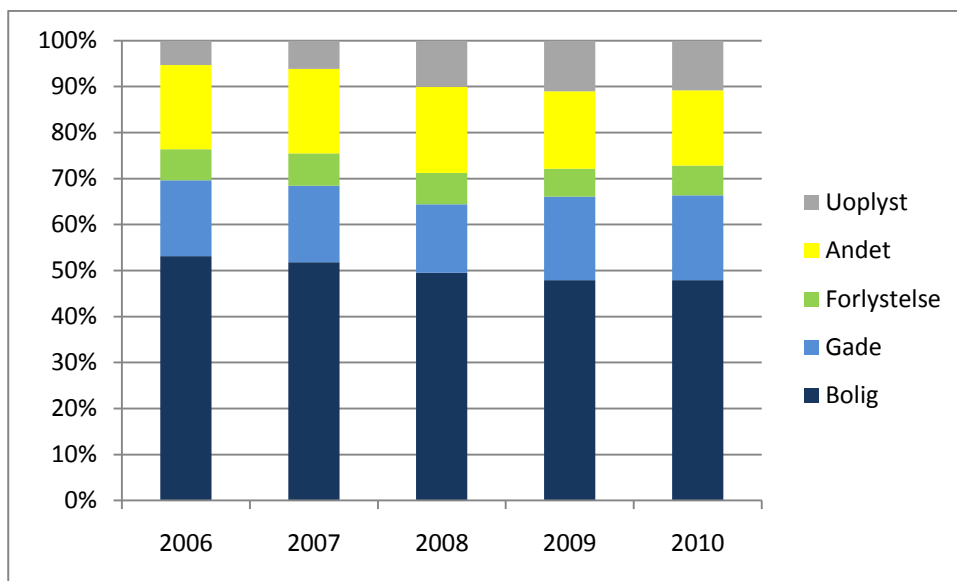
Figur 13A. Procentvis fordeling af sted for voldsudøvelse blandt mænd, 2006-2010

Figur 14. Antal skadestuebesøg pga vold blandt kvinder fordelt på sted for voldsudøvelsen, 2006-2010

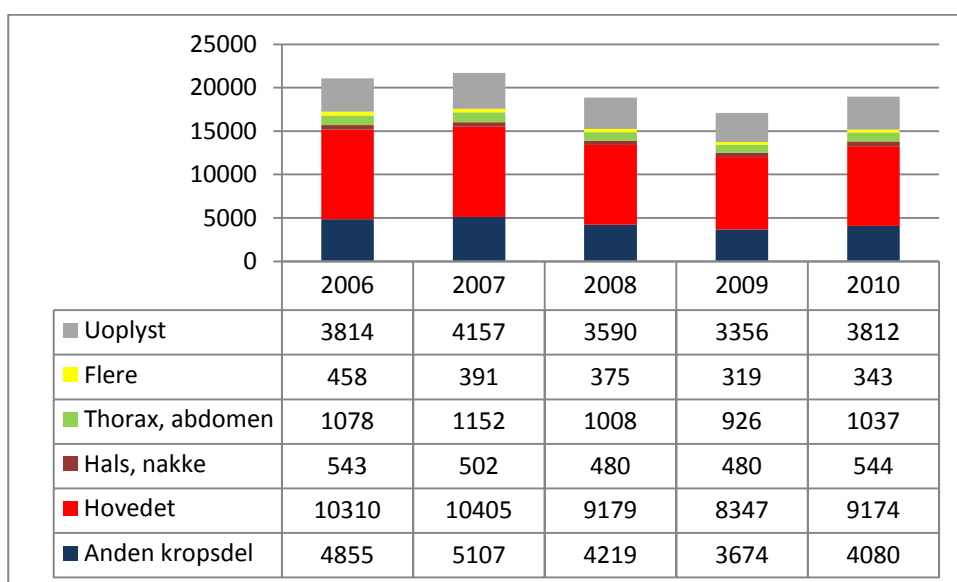
Figur 14A. Procentvisse fordeling af sted for voldsudøvelse blandt kvinder, 2006-2010

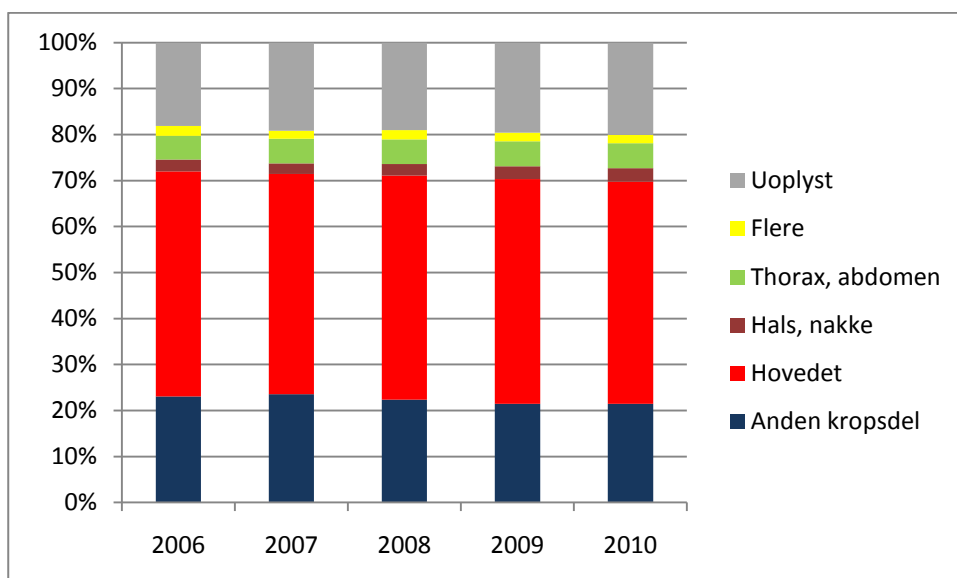
Voldslæsioner

I Landspatientregisteret registreres alle skadestuekontakter med en kode, ICD10-kode, der angiver en læsions art, og hvor på kroppen læsionen er lokaliseret. De følgende figurer viser fordelingen af læsioner for alle og for henholdsvis mænd og kvinder i perioden 2006-2010. Voldsskader omfatte oftest hoved, mens skaderne sjældent er lokaliseret til flere forskellige kropsdele.

Figur 15. Fordeling af voldsskader på lokalisation, alle, 2006-2010, alle

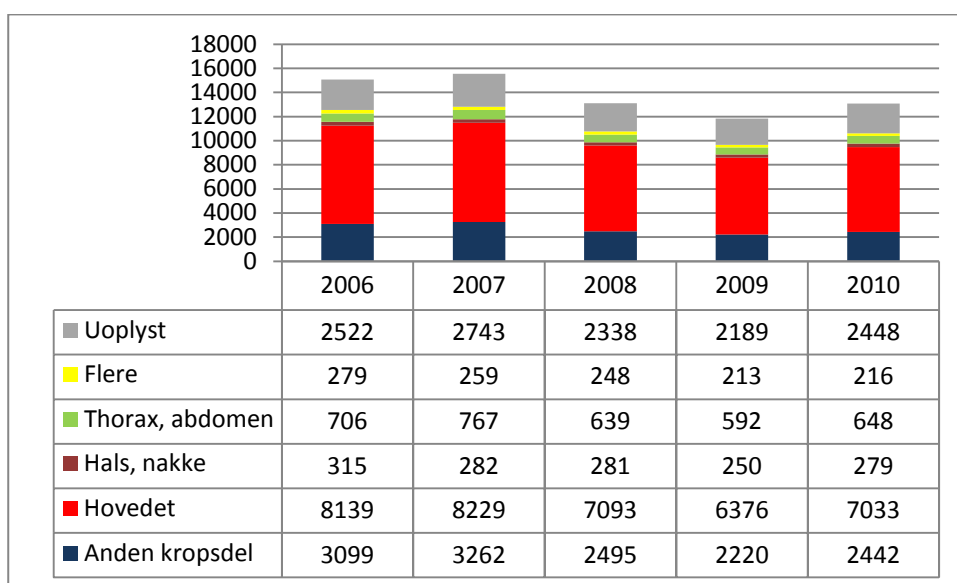

Figur 15A. Procentvis fordeling af voldsskader, 2006-2010

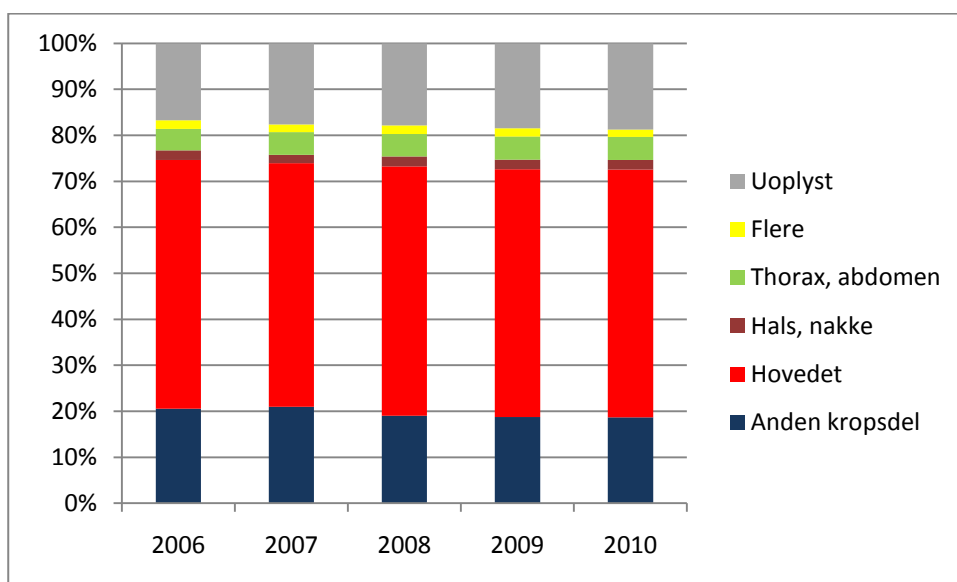

Der er ikke nogen betydelig kønsforskel i fordelingen af læsioner på kroppen. Kategorien, uoplyst, kan omfatte, at skadestuekontakten har omhandlet en lægeundersøgelse rekvireret i forbindelse med en politianmeldelse, og hvor lægen ikke har konstateret nogen læsioner. Procentvist er der en lidt større andel af kontakter blandt kvinder end blandt mænd, der er registreret som 'uoplyst'. Der er også registreret procentvis større andel af halsskader blandt kvinder end mænd (Figur 16, 16A og 17, 17A).

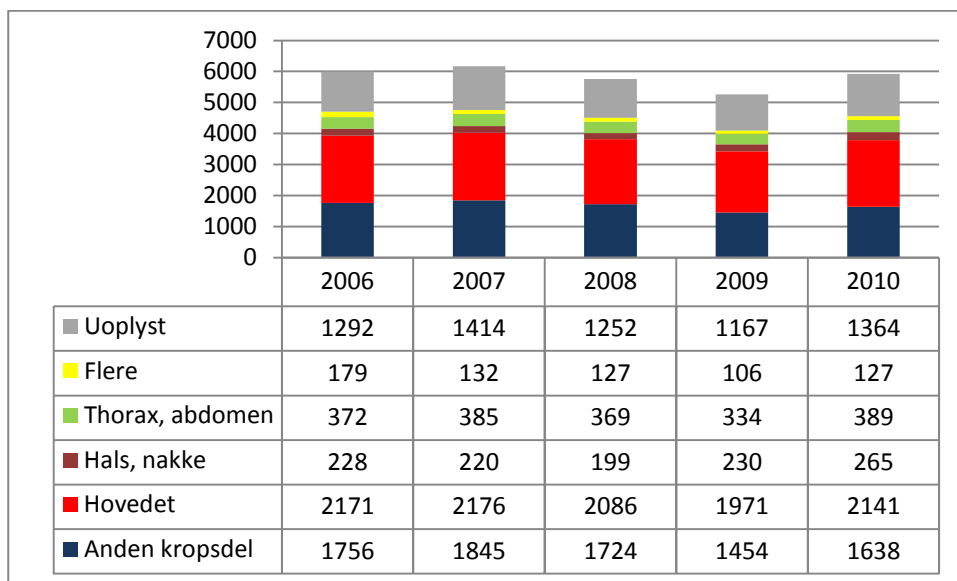
Figur 16. Voldsskader blandt mænd, fordelt på lokalisation, 2006-2010

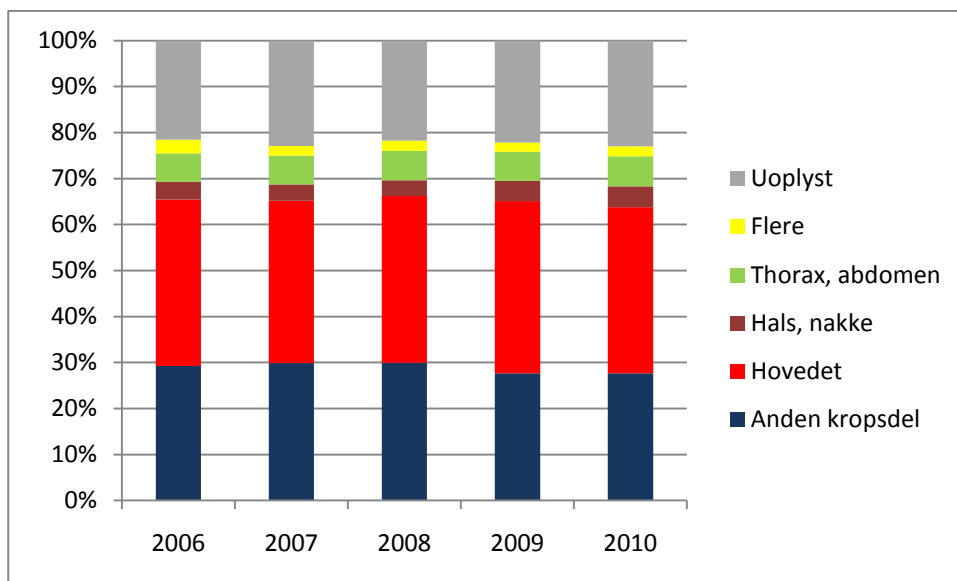
Figur 16A. Procentvisse fordeling af voldsskader blandt mænd, 2006-2010

Figur 17. Voldsskader blandt kvinder, fordelt på lokalisation, 2006-2010

Figur 17A. Procentvisse fordeling af voldsskader blandt kvinder, 2006-2010

Unge kvinders skadelæsioner

Som beskrevet er det især blandt unge kvinder, at der er sket en stigning i årlige antal skadestuekontakter pga. vold. Vi har derfor undersøgt om der er ændringer i karakteren af skaderne over årene. Tabel 7 viser en tendens til en større andel af skaderne er registreret som overfladiske læsioner i hovedet eller på kroppen i 2010 sammenlignet med 1995, men forskellene er ikke markante for de 15-24-årige. Derimod er henholdsvis ca. hver fjerde af skaderne i 2010 mod hver femte af skaderne i 1995 blandt alle kvinder registreret som overfladiske hovedlæsioner.

Blandt de yngre kvinder er andelen af brud og hjernerystelse faldet fra 1995 til 2010.

Ud fra disse data kan der ikke konkluderes om der er en lavere tærskel for skadestuekontakter i 2010 end i 1995.

Tabel 7. Udvalgte skadediagnoser (aktionsdiagnose) i procent, skadestuekontakter

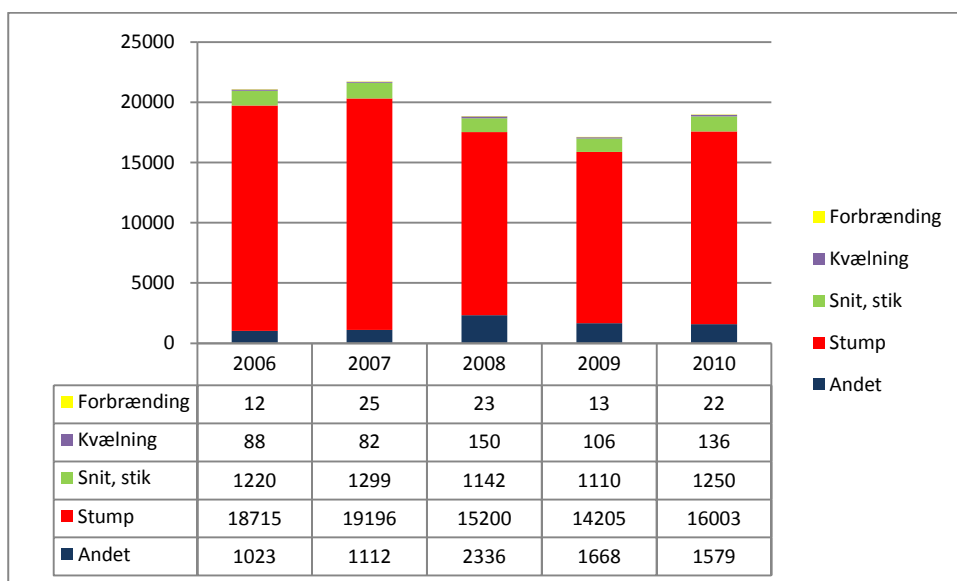
	Piger 15-24, 1995	Piger 15-24, 2010	Alle, 1995	Alle, 2010
Hoved, overfladisk S00	24,7%	26,7%	19,3%	24,0%
Brud på ansigtsknogler S02	5,5%	1,8%	8,3%	4,2%
Hjernerystelse S06	4,5%	2,8%	3,7%	3,8%
Skade på hals S1*	3,0%	4,9%	1,7%	2,8%
Overfladisk thoraxlæsion S20	2,5%	3,9%	2,6%	3,1%
Brud på arme og hænder S42,S52,S62	2,9%	0,9%	4,6%	2,8%
Kvælning T71	0,51%	0,18%	0,22%	0,14%
Mishandling T74	1,4%	1,2%	0,6%	0,9%

Skademekanisme

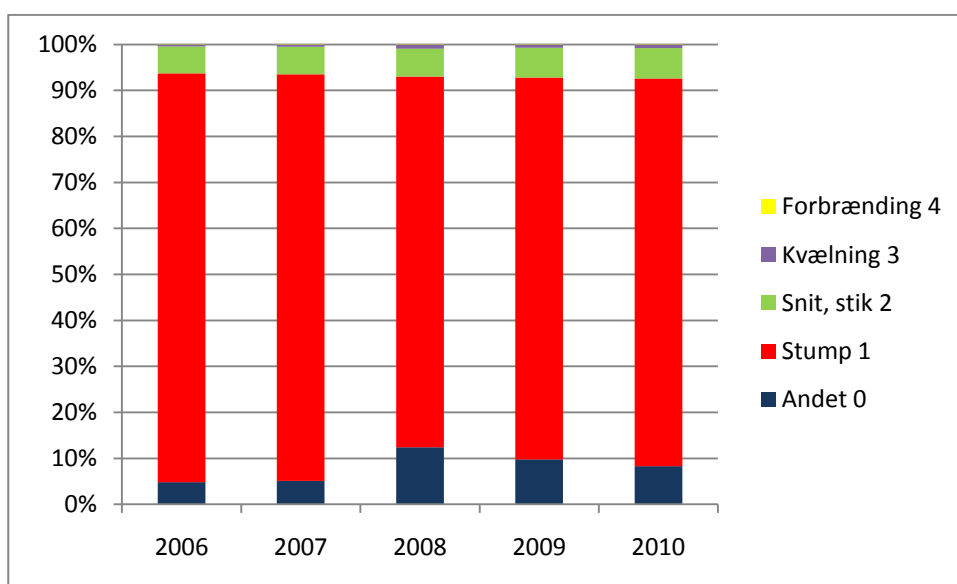
De følgende figurer viser skadestuekontakter betinget af voldsudsættelse i perioden 2006-2010 fordelt på registreringer af voldsformen, dvs. mekanismen, enten stump vold, fx knytnæveslag eller slag med genstand; snit eller stik; kvælning; forbrænding eller anden form for fysisk vold inklusive ingen voldsform registreret.

Stump vold er langt den hyppigste form for fysisk vold. Meget få skadestuekontakter er betinget af udsættelse for forbrænding, skoldning og også kvælningsforsøg er fåtallige.

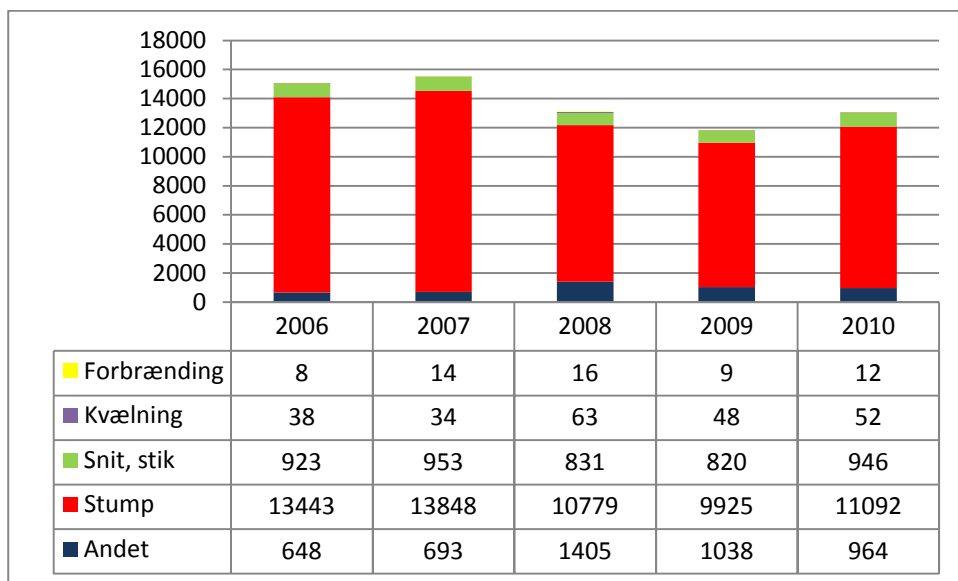
Figur 18. Fordelingen af voldsformer blandt alle skadestuekontakter pga. vold, 2006-2010

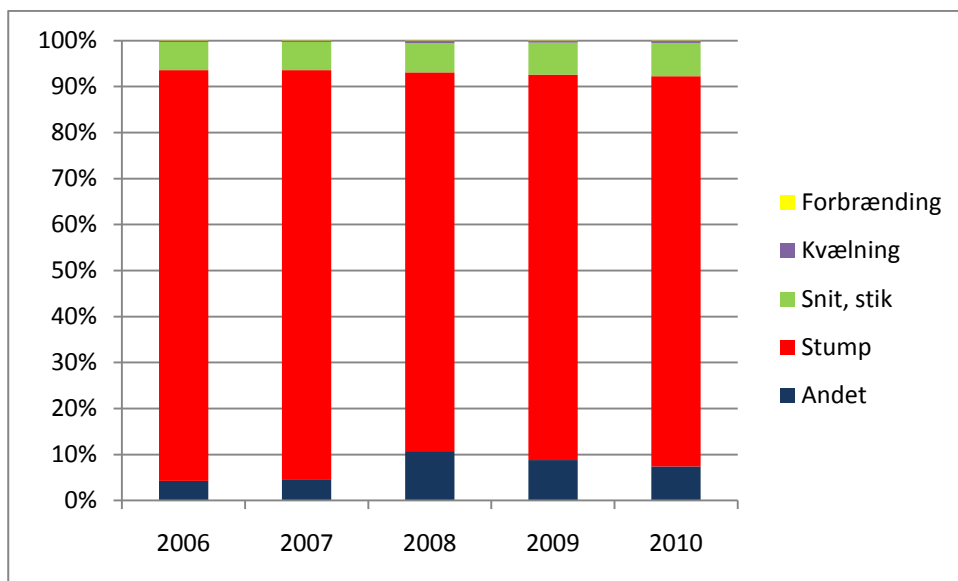
Figur 18A. Procentvis fordeling af voldsformer, 2006-2010

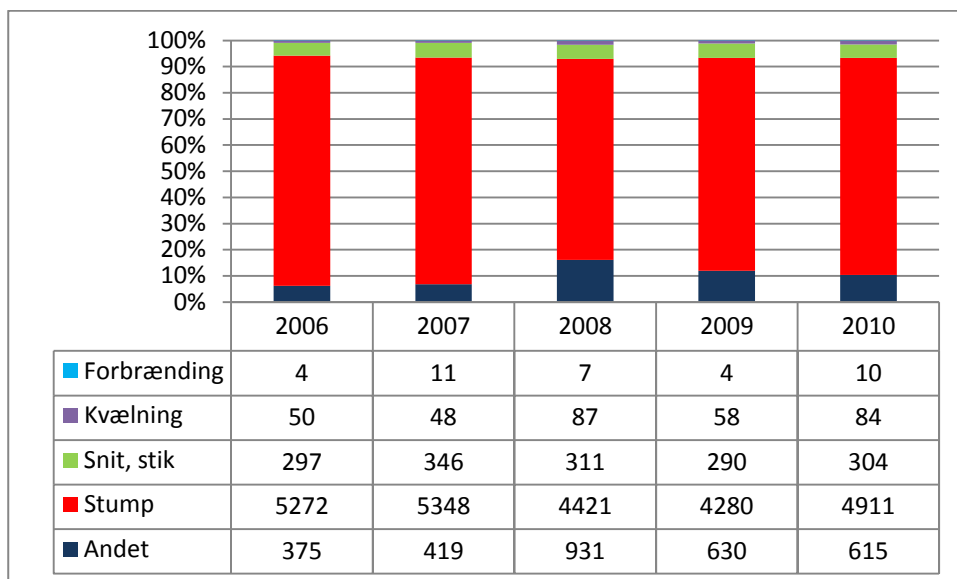
Figur 19. Fordelingen af voldsformer blandt skadestuekontakter blandt mænd, 2006-2010

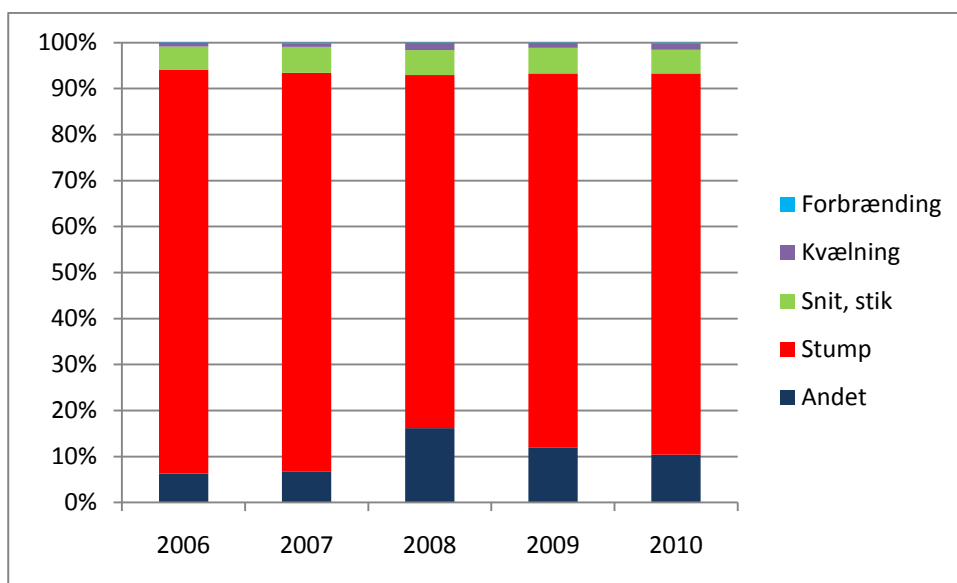
Figur 19A. Procentvisse fordeling af voldsformer blandt mænd, 2006-2010

Figur 20. Fordelingen af voldsformer blandt skadestuekontakter blandt kvinder, 2006-2010

Figur 20A. Procentvisse fordeling af voldsformer blandt kvinder, 2006-2010

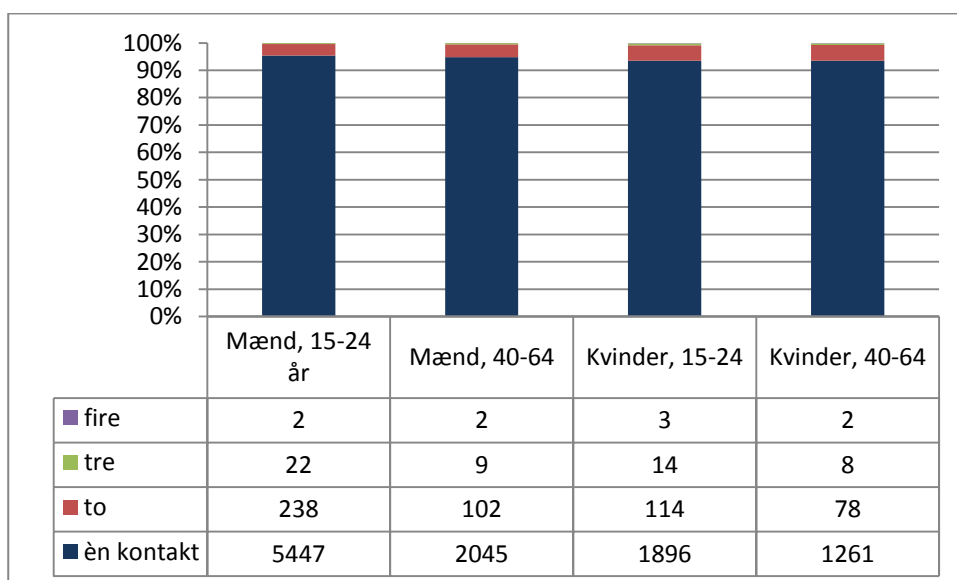
Gentagne skadestuekontakter

Det er velkendt, at partnervold ofte udøves gentagne gange, mens vold fra fremmede ofte har karakter af en enkeltstående episode. Det kan derfor forventes, at der blandt kvinder oftere end blandt mænd vil være tale om gentagne skadestuekontakter inden for det samme år.

Det kan også forventes, at der vil være aldersforskelle i gentagne skadestuekontakter. Vi har sammenlignet 15-24-årige mænd og kvinder med 40-64-årige mænd og kvinder. Figur 21 viser, at der er en tendens til, at der blandt kvinder lidt hyppigere end blandt mænd forekommer gentagne skadestuekontakter inden for det samme år. Men der er ikke aldersforskelle i gentagne skadestuekontakter.

Langt de fleste, henholdsvis ca. 95 pct. af mænd og knap 94 pct. af kvinder er registreret med kun én kontakt i 2010.

Figur 21. Den procentvise fordeling af antal skadestuer for samme 15-24-årig og 40-64-årig mand og kvinde inden for det samme år, 2010.

Reference List

- (1) Balvig F, Kyvsgaard B. Volden i Danmark 1995 og 2005. 2006. København, Københavns Universitet; Det Kriminalpræventive Råd; Justitsministeriet; Rigspolitechefen.
- (2) Balvig F, Kyvsgaard B. Udsathed for vold og andre former for kriminalitet. Offerundersøgelserne 2005-2008. 2009. Københavns Universitet; Justitsministeriet; Det Kriminalpræventive Råd; Rigspolitechefen.
- (3) Helweg-Larsen K. Vold og seksuelle overgreb. Kjølner M, Rasmussen NK, editors. 466-479. 2002. København, Statens Institut for Folkesundhed. Sundhed og sygelighed i Danmark 2000.
- (4) Christensen E K-NI. Vold ude og hjemme (violence in and outside the home). 92:4. 1-1-1992. Socialforskningsinstituttet.
- (5) Balvig F, Kyvsgaard B. Vold og overgreb mod kvinder. Dansk rapport vedrørende deltagelse i International Violence Against Women Survey (IVAWS). 2006. København, Københavns Universitet; Justitsministeriets Forskningsenhed.
- (6) Helweg-Larsen K. Violence: news on a public health problem. Scand J Public Health 2008; 36(6):561-563.
- (7) Kyvsgaard B. Offerstatistik og statistik om gerningssituation for personfarlig kriminalitet. 2000. Justitsministeriet.
- (8) Helweg-Larsen K., Frederiksen K. Mænds vold mod kvinder. Omfang - karakter og indsats mod vold - 2007. 2007. København, Minister for Ligestilling og Statens Institut for Folkesundhed.
- (9) Helweg-Larsen K., Frederiksen ML. Vold mod mænd i Danmark. Omfang og karakter. 2009. København, Minister for Ligestilling; Statens Institut for Folkesundhed.
- (10) Helweg-Larsen K., Kruse M, Sørensen J, Brønnum-Hansen H. Voldens pris. Samfundsmæssige omkostninger ved vold mod kvinder. 2010. København, Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet & Rockwool Fonden.
- (11) Barlach L, Stenager K. LOKK Årsstatistik 2009. Kvinder og børn på krisecentre. 2010. København, Servicestyrelsen & LOKK.
- (12) Helweg-Larsen k, Kruse M. Mænds vold mod kvinder. 2004. København, Minister for Ligestilling; Nationale Voldsobservatorium i Kvinderådet; Statens Institut for Folkesundhed.
- (13) Helweg-Larsen K, Larsen HB. Overgreb på børn. Hvorfor sker det, og hvordan kan det undgås? 2006. København, Statens Institut for Folkesundhed.

- (14) Schütt NM, Frederiksen ML, Helweg-Larsen K. Unge og kærestevold i Danmark. En landsdækkende undersøgelse af omfang, karakter og følger af vold blandt 16-24-årige med fokus på vold i kæreste-forhold. 2008. København, Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet.